

אבות פרק א'

■ משה

מדוע לא קראו לו משה רבינו? אחד מן המפורשים: אז עוד לק היה "רבינו" מכיון שעוד לא ניתנה התורה. ואם כי זה פירוש נחמד, קשה שהלא חז"ל אמרו ששבת במרה נצטוו, וגם דינים אחרים.

הכינוי היותר חשוב למשה – "עבד ה'". בשם אחד האדמו"רים הגדולים – שחז"ל אמרו שמשה כתב הפסוקים האחרונים בדמע, ובלתי מובן שהלא משה ודאי ידע שכל אדם סופו למות. אלא, התשובה שעליו היה לכתוב על עצמו "משה עבד ה'" ובכה שחש בעצמו שאינו כדאי לשבח שכזה.

מסיני

שהר סיני הקטן שבהרים, עניוהל סמל.

ויהי מורא שמים עליכם

שייכות למה שבא לפני זה--לשמה has to be לשמה even

הרי מתאבק בעפר רגליהם.

RH of Volozhin took it literally

אל תרבה שיחה עם האשה

1. **Rashi** – apparently had recently received two Mss of Avot de'R. Natan. Eretz Israel: because he'll reveal to her his argument with friend, she'll get excited and battle w friend's wife... French: wife is נדה and thus intimacy. No mention if erotic consequences. **Maimonides** and almost all others do.
2. **Abarbanel**: passage in context w previous idea, thus: don't tell wife you're having company because she'll find excuses etc. Charming, but how explain last part -- ק"ו באשת חבירו
3. **Talmud** (Eruvin 53b) Beruria meets R. Yosi the Gallilean. He says באיזה דרך נלך ללוד anmd she calls him a Gallilean fool because didn't he know what Sages said about talking to a woman etc., he should have said merely ללוד באיזה. Usual interp. Someone said: on contrary, she was being cynical about the out-down on women... (may reveal her status as a Roman matron.)

My Interpretation. Definitions of categories (i.e., rich, wise, strong, honorable) in Avot IV are surprisingly ignored by radically different definitions in Kid. 49b. Answer of R. Baruch Epstein (in his שאמר – there, common standard; here – higher standard, for elite. This supports principle by Abarbanel in his commentary to Avot, namely, that it is directed to דיינים and other spiritual elite. *Thus the 3 things taught by Anshei Knesset Hagedolah all prove that the intended audience is the judges, even Sanhedrin.* Hence, the שיחה אל תרבה admonition is specifically directed to that elite. Proof: the rationale offered by Mishnah itself: ובוטל מדברי תורה—hardly true for the masses for whom ביטול תורה in its strictest formulation is hardly a novelty.

כהלכות

Gave interp of בני יששכר